Lausunto eduskunnan valtiovarainvaliokunnan kunta- ja hyvinvointijaostolle

Tampereen kaupungin lausunto valtion talousarvioesityksestä vuodelle 2026

1. Kuntatalouden tilanne

Vuoden 2025 aikana Tampereen kaupungin talous on heikentynyt merkittävästi. Verotulojen kasvu on jäänyt odotettua pienemmäksi, ja sosiaalietuusmenojen kasvu on lisännyt painetta käyttötalouteen. Kaupungin rakenteellinen alijäämä edellyttää pitkäjänteisiä ja vaikuttavia toimenpiteitä talouden tasapainottamiseksi.

2. Väestökehitys

Väestönkasvu on hidastunut edellisvuoteen verrattuna. Tammi-elokuussa 2025 väestö kasvoi 2 417 henkilöllä, mikä on noin 1 400 vähemmän kuin vastaavana ajankohtana vuonna 2024. Luonnollinen väestönlisäys oli negatiivinen, mutta muuttovoitto säilyi positiivisena. Vieraskielisten osuus väestöstä on 11,8 %.

3. Työllisyystilanne

Työttömyysaste oli elokuussa 2025 Tampereella 13,7 %, mikä ylittää valtakunnallisen keskiarvon. Pitkäaikaistyöttömyys ja yli 50-vuotiaiden työttömyys ovat kasvussa. Työpaikkojen määrä on pysynyt matalana, mikä heijastuu kaupungin elinvoimaan ja verotuloihin.

4. Asuntotuotanto

Asuntotuotanto on vähentynyt merkittävästi. Tammi-elokuussa valmistui 1 031 asuntoa, mutta rakennuslupien ja aloitusten määrät osoittavat lievää elpymistä. Perheasuntojen osuus valmistuneista asunnoista on ollut poikkeuksellisen korkea (33 %).

5. Talouden tasapainottaminen

Tampereen kaupunginvaltuusto on käynnistänyt talouden tasapainottamisohjelman, jonka tavoitteena on saavuttaa tasapainoinen talous vuoteen 2029 mennessä. Talousarvio 2026 sisältää 27,7 M€ lisäyksiä ja 18,6 M€ säästöjä. Ohjelma sisältää myös yhteistoimintaneuvottelujen kautta esitettyjä säästötoimia (6,9 M€ vuodelle 2026).

6. Valtionosuusjärjestelmän uudistustarve

Tampereen kaupunki katsoo, että nykyinen valtionosuusjärjestelmä ei vastaa kuntien tehtäviä eikä rahoitustarpeita. Erityisesti sote-erät aiheuttavat merkittävää alijäämää (arviolta 57 M€ vuonna

2026). Kaupunki kannattaa selvitysmiesten esitystä järjestelmän uudistamisesta ja sote-erien poistamisesta.

7. TE-palveluiden rahoitus

TE-palveluiden rahoitusmalli ei vastaa palvelutarvetta, ja kahden vuoden viive rahoituksessa aiheuttaa merkittäviä haasteita. Kaupunki esittää, että valtio kompensoi kunnille myös palveluprosesseista aiheutuvat kustannukset.

8. Veromuutosten vaikutukset

Hallitusohjelman mukaiset veromuutokset, kuten kiinteistöverotuksen uudistus ja yhteisöveron alentaminen, vaikuttavat negatiivisesti kuntien verotuloihin. Tampereen kaupunki korostaa, että verotuottovaikutukset tulee kompensoida kunnille täysimääräisesti.

9. Huolenaiheet

Kaupunki nostaa esiin seuraavat huolenaiheet:

- Valtionosuusjärjestelmän epäoikeudenmukaisuus

- TE-palveluiden rahoituksen riittämättömyys

- Verotulojen heikko kehitys

- Kasvavat veroerot kuntien välillä

- Kansantalouden heikko kasvu

- EU-rahoituksen kohdentamisen ja koordinoinnin haasteet

10. Kehittämistoimet

Tampereen kaupunki jatkaa strategista talouden ohjausta, investoi elinvoimaan ja kehittää palveluja. Kaupunki panostaa segregaation ehkäisyyn ja alueiden yhdenvertaisuuteen.

Lausuntoon on liitetty esitys.

Tampereella 13.10.2025

Mikko Koskela

Talousjohtaja